

PLA DOCENT D'ASSIGNATURA (curs 2015-2016)

Títol de l'assignatura (pla d'estudis): Qüestions d'Història de la Literatura

Subtítol de l'assignatura: *Ficció del segle XX. La tradició i el procés creatiu*

Codi de l'assignatura: 30790

Tipus: Obligatòria Optativa

Nombre de crèdits (ECTS): 5 ECTS

Idioma en el qual s'imparteix: castellà

Professor/s responsable/s: Aparicio Maydeu, Javier

Descriptor:

L'assignatura pretén analitzar la ficció del segle XX, de l'Avantguarda de Joyce o Thomas Mann a la narrativa actual de Sebald, Marías, Philip Roth o Echenoz, des de dues perspectives diferents però summament complementàries: el funcionament dels mecanismes del procés de creació i la relació amb els conceptes de *tradició* (definida com alternància aleatòria de continuïtat-repetició i ruptura-innovació), *d'influència*, de *transtextualitat*, d'originalitat i de cànon. El curs estudiarà el procés creatiu de la ficció del segle XX i els seus lligams amb la tradició a través d'un enfocament pluridisciplinar i comparatista que té en compte les tendències estètiques que es desenvolupen de forma paral·lela en la literatura i en altres arts (de forma especial en la pintura, el cinema i la música), atenent factors de mercat com els gèneres i nínxols editorials, la distinció narrativa literària-narrativa comercial, la narrativa de gènere i les noves tecnologies dins un procés globalitzador.

Objectius formatius:

Coneixement de la poètica de la ficció. Anàlisi de la ficció com a artefacte narratològic i com a procés de creació, i estudi de les relacions del text amb altres disciplines artístiques. Coneixement de la tradició de la ficció narrativa en el segle XX.

Programa:

1. Poètica de la ficció del segle XX. Fonaments estètics: del realisme testimonial a l'avantguarda lúdica; de l'eclecticisme postmodern a la hipermodernitat actual.
2. El procés creatiu de la ficció narrativa contemporània: la teoria i la pràctica. Dels mètodes de composició al *blocked writer*.
3. Ficció narrativa, creativitat i imitació. Els conceptes de *tradició*, *influència*, *originalitat*, *cànon* i *transtextualitat*: definició i anàlisi dels mecanismes de funcionament i protocols.
4. Ficció narrativa i interdisciplinarietat: cinema, pintura/arts plàstiques, música.
5. Ficció narrativa i mercat: el text en el seu context. De l'editor com a co-autor a la construcció d'un *best seller*.
6. No ficció, metaficció, periodisme de ficció, autoficció, *mash up* i altres modalitats de la ficció contemporània.

Competències generals i específiques associades a l'assignatura:

Competències generals:

- CB6. Tenir i comprendre coneixements que aportin una base o una oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
- CB7. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- CB8. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Competències transversals:

- CT1. Capacitat de crítica i d'autocrítica.
- CT2. Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- CT3. Capacitat de relacionar de manera informada coneixements propis de diferents àmbits i disciplines.

Competències específiques:

- CE1. Aprofundir en el coneixement d'una especialitat, com són la literatura, l'art i el pensament, i desenvolupar alhora una visió transversal.
 - RA1. Reconèixer els models teòrics que descriuen les interaccions sistèmiques entre literatura, art i pensament, així com les seves manifestacions pràctiques.
 - RA2. Dominar instruments de reflexió, d'anàlisi i d'interpretació propis de la formació avançada en les disciplines humanístiques.
 - RA3. Mostrar coneixements de la producció cultural.
- CE2. Que els estudiants hagin demostrat capacitat per relacionar diferents discursos culturals tant des d'una perspectiva contemporània com històrica.
 - RA1. Analitzar productes artístics procedents de diferents tradicions culturals.
- CE3. Elaborar anàlisis comparatives amb aportacions significatives de la literatura, l'art i el pensament.
 - RA1. Presentar una visió crítica de les orientacions principals de la disciplina i la seva història amb exemples pràctics.

- RA2. Dominar les relacions entre literatura i arts visuals, i en general els problemes plantejats per correspondència i intercanvi entre discursos verbals i visuals en la cultura actual.
- CE4. Que els estudiants mostrin capacitat de reflexió, d'anàlisi i d'interpretació de fenòmens culturals.
 - RA1. Reflexionar sobre les preguntes i els corrents més importants en el moment actual relacionats amb la disciplina.
 - RA2. Analitzar i interpretar els problemes de fenomenologia aplicats als estudis propis de la disciplina.
 - RA3. Aplicar habilitats interdisciplinàries per aprofundir en la interpretació d'un fenomen cultural.
- CE5. Que els estudiants hagin demostrat un ús rigorós de mètodes d'investigació per a l'elaboració d'un projecte de recerca que aportï aspectes originals en l'anàlisi d'una temàtica rellevant en el camp dels estudis avançats en humanitats.
 - RA3. Dominar els conceptes, les tècniques i els mètodes de treball propis de la disciplina.

Metodologia d'ensenyament:

L'assignatura tindrà 20 hores d'ensenyament presencial amb el grup sencer i la resta de les hores de contacte amb el professor es faran en grups més petits i tutories obligatòries. A més de les classes, el procés d'aprenentatge inclou lectures, grups de discussió i altres activitats formatives assignades pel professor.

Criteris i procediments d'avaluació:

La forma d'avaluació de totes les assignatures del màster és l'avaluació continuada. Segons les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF, l'avaluació continuada s'ha de basar en un mínim de tres fonts d'avaluació, proves o exercicis realitzats durant el període lectiu de classes. Per fonts d'avaluació s'ha d'entendre pràctiques de seminaris, ressenyes, informes de lectura, informes orals, esquemes o propostes per treballs, treballs en equip, etc. Convindrà que aquestes fonts siguin objectivables i estiguin documentades. Es poden afegir, a més a més, altres criteris com la participació en les discussions a classe. A causa que l'avaluació continuada és aquella que es realitza durant el període lectiu, tots els materials a avaluar en les assignatures del màster tenen com a termini màxim de presentació l'últim dia del període d'exàmens del trimestre en què s'imparteix l'assignatura, període establert al calendari acadèmic de la UPF. Les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF estableixen que hi ha una única convocatòria per curs acadèmic per cada assignatura o activitat formativa.

L'assignatura demana uns exercicis al llarg del curs, una prova final i un treball de curs.

Bibliografia seleccionada:

Allen, Graham, *Intertextuality*, Routledge, Londres, 2000.

Aparicio Maydeu, Javier, *El desguace de la tradición. En el taller de la narrativa del siglo XX*, Cátedra, Madrid, 2011.

Aparicio Maydeu, Javier, *Continuidad y ruptura. Una gramática de la tradición en la cultura contemporánea*, Alianza Editorial, Madrid, 2013.

Aparicio Maydeu, Javier, *La imaginación en la jaula. Razones y estrategias de la creación coartada*, Cátedra, Madrid, 2014.

Bauman, Zygmunt, *La cultura en el mundo de la modernidad líquida*, Fondo de Cultura Económica, Madrid, 2013.

Bloom, Harold, *Anatomía de la influencia*, Taurus, Madrid, 2011.

Bradbury, Malcolm, *El mundo moderno*, Edhasa, Barcelona, 1990.

Calinescu, Matei, *Cinco caras de la modernidad*, Tecnos, Madrid, 2003.

Certeau, Michel de, *La creación plural*, Nueva Visión, Buenos Aires, 2008.

Compagnon, Antoine, *Les cinq paradoxes de la modernité*, Éditions du Seuil, París, 2008.

_____, *El demonio de la teoría. Literatura y sentido común*, Acantilado, Barcelona, 2015.

Eagleton, Terry, *El acontecimiento de la literatura*, Península, Barcelona, 2013.

Eco, Umberto, *Seis paseos por los bosques narrativos*, Lumen, Barcelona, 2002.

Echevarría, Ignacio, ed., *The Paris Review. Entrevistas. El arte de la ficción*, El Aleph, Barcelona, 2008.

Guillén, Claudio, "De influencias y convenciones", *Teorías de la historia literaria (Ensayos de teoría)*, Austral, Espasa-Calpe, Madrid, 1989, pàgs. 95-119.

Hazan, Olga, ed., *El mito del progreso artístico*, Akal, Madrid, 2009.

Hugues, Robert, *The Shock of the New. Art and the Century of Change* Thamas & Hudson, Londres, 1991.

Hutcheon, Linda, *A Theory of Parody. The Teachings of Twentieth-Century Art Forms*, University of Illinois Press, Chicago, 2000.

Kundera, Milan, *El telón, Ensayo en siete partes*, Tusquets, Barcelona, 2009.

Lodge, David, *The Practice of Writing*, Penguin, Londres, 1998.

_____, *El arte de la ficción*, Península, Barcelona, 2002.

Pozuelo Yvancos, José María, *Poética de la ficción*, Síntesis, Madrid, 1998.

Steiner, George, *Gramáticas de la creación*, Siruela, Madrid, 2001.

Sullà, Enric, ed., *Teoría de la novela*, Crítica Barcelona, 2002.

-Watson, Peter, *Historia intelectual del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 2008.

Wood, James, *Los mecanismos de la ficción*, Gredos, Madrid, 2009.

Zweig, Stefan, *El misterio de la creación artística*, Sequitur, Barcelona, 2010.

Lectures del curs:

Estudis:

-Aparicio Maydeu, Javier, *Continuidad y ruptura. Una gramática de la tradición en la cultura contemporánea*, Alianza Editorial, Madrid, 2013

-George Steiner, *Gramáticas de la creación*, Siruela, Madrid, 2011.

Ficció:

-Gesualdo Bufalino, *Perorata del apestado*, Anagrama, Barcelona 2012.

-Thomas Bernhard, *Corrección*, Alianza Editorial, Madrid, 2010.

-Philip Roth, *La contravida*, DeBolsillo, Barcelona, 2007.

-Patrick Modiano, *Dora Bruder*, Seix Barral, Barcelona, 2014.